

# ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

---

Презентація  
студентки 267 групи  
Морозової Світлани

- Залежно від змісту навчального матеріалу обирають спосіб його засвоєння, тобто конкретний метод навчання. Наприклад, опанування знань про навколишню дійсність вимагає передусім зорового, слухового та інших видів сприймання, а отже, наочних і практичних методів. Осмислення матеріалу забезпечують бесіда, пояснення, розповідь, тобто словесні методи.
- Конкретний метод визначає особливості діяльності вихователя і дітей, напрям процесу навчання. Як правило, педагогічній практиці орієнтуються на комплексне застосування різноманітних методів.
- Використовувані у дошкільній дидактиці методи навчання класифікують за різними ознаками. За джерелами знань розрізняють наочні, словесні та практичні методи.

# Наочні методи

- Особливість цих методів навчання полягає у набутті дітьми знань шляхом сприйняття окремих процесів, явищ, предметів або їх зображень. Наочні методи широко використовують при повідомленні дошкільникам нової інформації. До цієї групи методів належать спостереження і демонстрація.



# Спостереження

- Воно є провідним у навчанні дітей дошкільного віку. Суттю спостереження є безпосереднє, цілеспрямоване, планомірне сприйняття дітьми процесів, явищ, об'єктів навколишнього світу за допомогою органів чуття, без втручання у їх буття. Спостереження буває короткочасним (наприклад, за поведінкою тварини) і тривалим (за будівництвом будинку, ростом рослини тощо).



- У процесі навчання використовують такі види спостережень:
- — розпізнавальні спостереження. їх застосовують у всіх вікових групах для ознайомлення з новими об'єктами, уточнення та розширення уявлень дітей;
- — спостереження за зміною і перетворенням об'єктів. Полягають у зіставленні стану об'єкта на конкретний час із попереднім його станом, виокремленні серед різноманітних ознак тієї, що свідчить про зміну. Такі операції стимулюють розвиток пізнавальної активності дітей;
- — репродуктивні спостереження. Вони засновані на відтворенні образу об'єкта, формують уміння використовувати знання у вирішенні практичних і пізнавальних завдань.

# Демонстрація

- Її використовують для уточнення, узагальнення і систематизації знань дітей про предмети і явища, формування уявлень про недоступні для безпосереднього сприймання об'єкти. Метод демонстрації полягає у показі дітям натуральних предметів або їх зображень (картин, діапозитивів, кінофільмів). Використовуваний під час демонстрацій ілюстративний матеріал повинен реально відображати навколишню дійсність, не спотворюючи її, а його зміст — відповідати пізнавальним можливостям, рівню розвитку дітей.



# Словесні методи навчання

- Основою цієї групи методів є слово як джерело здобуття знань, що відкриває для дітей можливість виходити у процесі пізнання за межі безпосереднього сприймання. Основними словесними методами, які використовують у навчанні дошкільників, є розповідь, читання (слухання дітьми) творів художньої літератури, бесіда.



# Розповідь

- Вона збагачує дитину різноманітними враженнями, впливає на її розум, почуття, уяву. Розповіддю є живий, образний, емоційний, логічно структурований виклад подій, заснований на фактичному матеріалі. Розповідь вихователя повинна мати чітко визначену тему, художню форму, бути динамічною, засновуватися на близьких і цікавих для дітей фактах. Вони можуть бути присвячені поточним подіям, праці дорослих, явищам природи, святам та ін.



# Читання

- Цей метод навчання сприяє розширенню знань дошкільників про предмети і явища, формуванню художніх смаків, умінь сприймати й аналізувати художні твори, відтворювати словесні образи, простежувати і розуміти зв'язки у творі, виникненню співпереживання.

# Бесіда

- Її використовують для узагальнення і систематизації знань. Беручи участь у бесіді, дитина повинна знати, про що йдеться, уміти включатися в діалог, підтримувати і розвивати його, слухати і розуміти співбесідника, керувати своєю увагою та ін.
- Важливо правильно побудувати бесіду, враховуючи її вид (вступна, підсумкова), підібрати питання, які повинні бути простими і зрозумілими за змістом, короткими і чіткими за формою. Вони можуть бути констатуючими, причинно-наслідковими, проблемними.
- У роботі з дошкільниками використовують такі види бесіди:
  - — етична (її метою є формування моральних уявлень дітей);
  - — пізнавальна (про події життя, працю дорослих, природу);
  - — вступна (використовують для підготовки дітей до певної діяльності);
  - — підсумкова (застосовують з метою уточнення, систематизації знань).
- Цей метод використовують у роботі з дошкільниками, які вже мають певний запас знань, комунікативний досвід.

# Практичні методи навчання

- . За допомогою них педагог організовує різноманітну практичну діяльність дітей, що сприяє засвоєнню ними знань, умінь і навичок. Використання практичних методів змінюється з віком дітей, оволодінням ними відповідними вміннями. Якщо у молодшій і середній групах вихователь здебільшого показує способи виконання завдання за зразком, то у старшій групі демонстрація все більше поступається місцем самостійному виконанню роботи за заданими умовами. До цих методів належать вправи, ігри, прості досліди, моделювання.

# Вправи

- Їх суть полягає у багаторазовому повторенні дитиною розумових і практичних дій, зміст яких заданий педагогом. З огляду на функціональне призначення виокремлюють такі види вправ:
  - — вправи, спрямовані на відтворення навчального матеріалу з метою його закріплення. Вони сприяють формуванню в дошкільників уміння зіставляти одержаний результат із передбачуваним, виправляти помічені невідповідності, розвивають самоконтроль. У педагогічній практиці дитячого садка такі вправи є найпоширенішими;
  - — вправи, спрямовані на використання засвоєних знань, умінь і навичок у нових умовах. Вимагають від дітей розвиненої самостійності, наполегливості у досягненні мети;

# Пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) метод

- Його використання вихователем забезпечує сприймання, усвідомлення та запам'ятовування дітьми фактів і явищ. Цінність цього методу полягає в тому, що він сприяє засвоєнню і відтворенню значного обсягу знань. При цьому вихователь має змогу використати різні форми викладу матеріалу (фронтальну, групову, індивідуальну).

# Репродуктивний метод

- Заснований на відтворенні знань, повторенні способів діяльності за завданням педагога. Із цією метою використовують неодноразове повторення виконання одного й того самого завдання, а також варіативних, схожих з раніше засвоєними зразками.

# Частково-пошуковий (евристичний) метод

- Суть його полягає в тому, що педагог доручає дітям завдання, які є окремими етапами розв'язання проблеми. Дошкільники повинні сприйняти завдання, осмислити його умови і самостійно знайти шляхи його вирішення.
- При цьому вихователь може запропонувати таку схему пошуку:
  - — приймати, а потім і самим висувати пізнавальне завдання;
  - — пропонувати здогадки про причини і наслідки спостережуваних явищ;
  - — обирати і використовувати способи перевірки висунутих здогадок;
  - — аналізувати факти, робити висновки. Проблемні ситуації виникають часто у повсякденному житті дитячого садка, тому вихователю важливо максимально застосовувати частково-пошуковий метод у вирішенні їх дітьми.

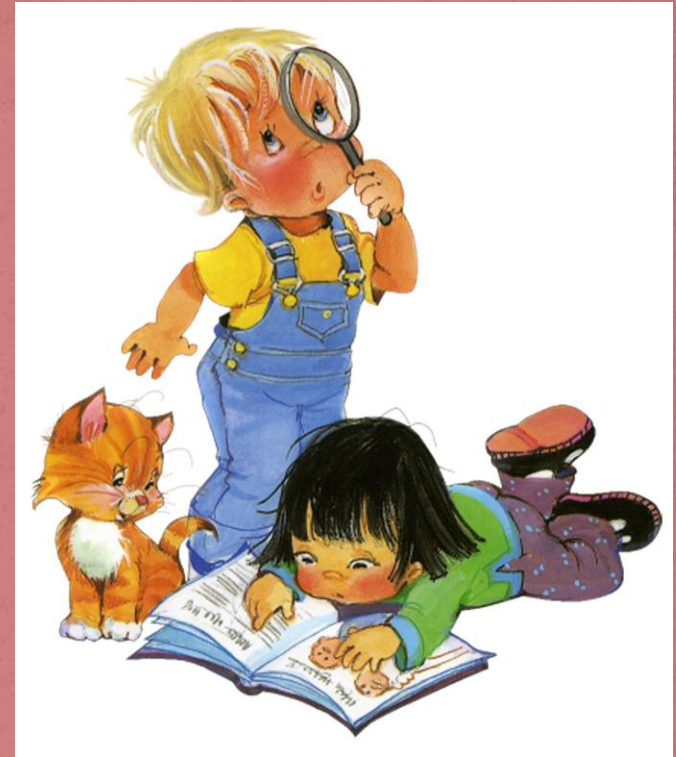
# Проблемний метод

- . Використовують його для активізації розумової діяльності дітей. Як відомо, інтерес до проблемних завдань у них виникає досить рано і розвивається протягом усього дошкільного віку. Для педагога, який вирішив використати цей метод, головне правильно сформулювати проблему, стимулювати самостійний пошук дітьми шляху її вирішення.



# Дослідницький метод

- Він заснований на складанні педагогом і пропонуванні дітям проблемних завдань для пошуку рішення. Діти мають сприйняти вказану вихователем або самостійно побачити існуючу проблему, усвідомити її умови, спланувати етапи і засоби вирішення, проаналізувати успішність роботи на кожному етапі. Дослідницьке завдання вони розв'язують самостійно, а педагог лише коригує за необхідності їхні дії.



# Метод розвитку творчих здібностей дітей на основі теорії вирішення винахідницьких завдань

- . За допомогою спеціальних вправ дошкільників знайомлять із законами діалектики, вчать системного аналізу, підводять до пошуку, погляду на предмети і явища з різних боків, бачення суперечностей в об'єкті (щось у ньому добре, а щось погане, щось корисне, а щось шкідливе тощо). Діти опановують навички вирішення проблем, використовуючи прийоми аналізу об'єктів у різних часових і просторових вимірах (ігри “Чим може бути?”, “Добре — погано”, “Навпаки”, викладання візерунків з камінчиків (“малювання камінчиками”), спостереження за “живими хмаринками”, уявлення себе на місці спостережуваного об'єкта, зміна характеру літературного героя та ін.).